

LITERATURA

CERCLE DE GUIX

Úter obscur*Illa Flaubert*

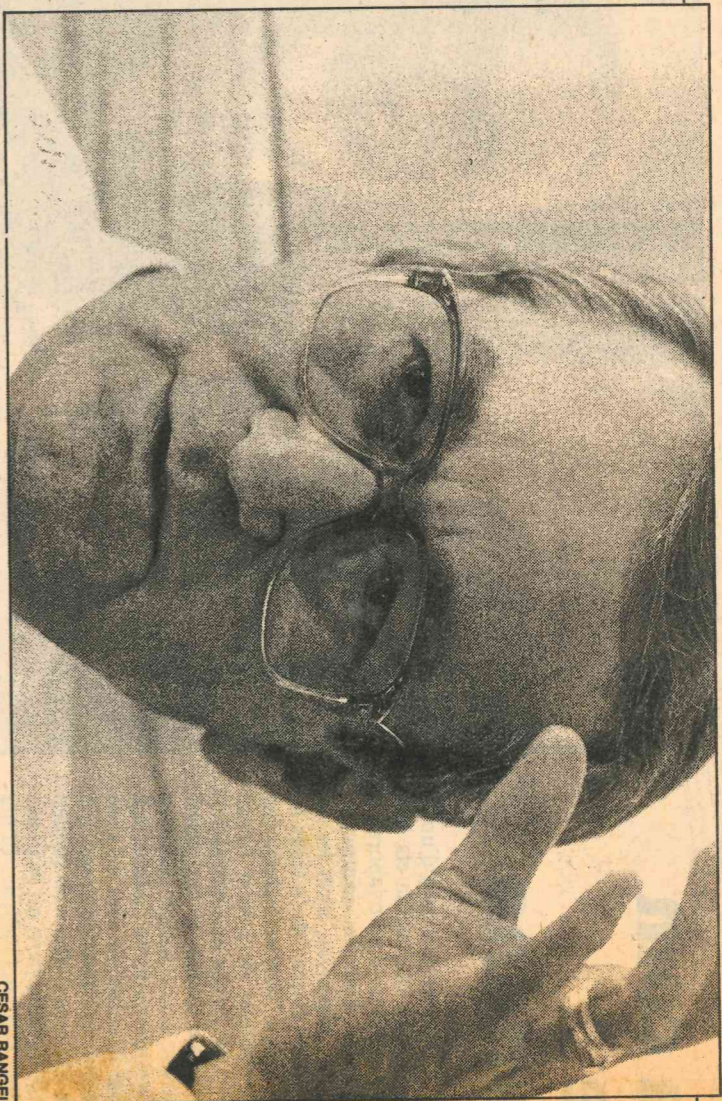
Miguel Angel Rieta. Destino.
Barcelona, 1990. 234 pàgines. 1.400 pessetes.

RAMON PLA I ARXE

Un home madur —professor de literatura— decideix d'adquirir una illa i recloure-s'hi, en un perfecte, voluntari i obsessiu aïllament del món. *Illa Flaubert* és aquesta experiència. El narrador ho evoca des de la ment del personatge: des dels seus records —el món familiar, la lleu experiència professional, el matrimoni i les aventures, la convivència al poble—, als que correspon la causalitat de la situació, i des del seu pensament d'home meditatiu que vaga per l'illa —un pensament que s'expressa sobretot en la descripció reflexiva del paisatge que observa des de diversos angles de visió— i que fa explícit el sentit de l'experiència, els valors en joc i l'autoconsciència del personatge.

El lector podrà constatar la complexitat —i també la complicació— d'una estructura narrativa que fa confluïr motius simbòlics, causalitat psicològica i incidents narratius —no sempre ben integrats— en una evocació sorrida gratuïtament de la llure associació del protagonista: sense el confort de poder integrar cada informació en un ordre causal i temporal clars. Però el que és essencial és, més aviat, observar que cada fet adquireix un valor que el transcendeix, perquè s'estructura en sèries gradatives: els espais es tanquen fins a l'asíxia; les perspectives d'observació de l'illa —un lavabo, una fonda i una paret-matritu— sembla que reproduïxin el procés de la sexualitat infantil; les experiències femenines —des de la mare fins al bordell, i des de la promiscuïtat fins a la necrofilia— demostren una incapacitat creixent per a la relació. I sobre aquest artífici simbòlic se suggereix un sentit —el sentit— que illumina el pensament i l'acció: el personatge fa una duració inversa, i, incapaç de relacionar-se —de necessitar, i de dependre, i de donar—, fa inconscientment de la seva vida un retorn a l'"úter obscur", i, a la fi, consuma la seva autodestrucció navegant cap al no-res "arraïlit com un fetus dins el ventre de la barca".

Illa Flaubert té, em sembla, en aquest plantejament l'originalitat i la força. Però el protagonista vol conscientment aturar el temps i conjurar la mort, i això pot induir a interpretar el destí del protagonista com una tragèdia al·legòrica ornamentada de metafísica i de sentiments existencials. El disegni és, però, més cruel. I més real. Dissortadament, però, l'estil, certament enganyat, i la barreja d'al·legorisme, de psicologia i de costums complica —dispersa— innecessàriament la lectura, i la novel·la tendeix a convertir-se en pensament, molt més que no el pensament a fer-se literatura.

Miguel Angel Rieta.

CESAR RANGEL